

12 ZAKONSKI OKVIR U OBLASTI SPORTA

Okvir za strateško planiranje u bilo kojoj oblasti, posebno kad se ta strategija radi na pokrajinskom nivou, predstavljaju pozitivno pravni propisi (propisi koji su na snazi), koje pre svega čine Ustav i Zakoni iz oblasti na koju se strategija odnosi. U pogledu regulisanja sporta kao značajne društvene aktivnosti, sistemski propis koji reguliše ovu oblast je Zakon o sportu. Pored Zakona o sportu, postoji niz drugih zakona i podzakonskih akata koji na određen način regulišu pojedina pitanja direktno ili indirektno u vezi sa sportom.

12.1. ZNAČAJ PRAVNE REGULATIVE I NJEN UTICAJ NA SPORT

Pravno normiranje određene oblasti bitno determiniše datu oblast i određuje interes i prioritete države. I sport je, naravno, oblast čija se sudbina u znatnoj meri može određivati kroz pravno regulisanje. U tom smislu potrebno je pre svega jasno odrediti **interes** i **prioritete** države u sportu. Na ova pitanja odgovor treba da daju, kako Nacionalna strategija razvoja sporta, tako i Strategija razvoja sporta u AP Vojvodini od koje se očekuje da bude integralni deo ove prve.

Kada se utvrde interesi države u oblasti sporta, u skladu sa tim potrebno je za ostvarivanje usvojene Strategije, uskladiti i pravnu

regulativu (direktnu i indirektnu), da bi se ti interesi ostvarili. U suprotnom sve ostaje u domenu želja i političkog marketinga, bez mehanizama da se zadato i ostvari. Od toga da li je interes države da razvija vrhunski sport ili školski sport ili sport za sve (masovni) ili sve zajedno, zavisi i u kom pravcu bi pravnu regulativu trebalo uskladiti.

U tom smislu, izrada strategije na nivou nižem od nacionalnog (Republika Srbija) nailazi na problem nedostatka zakonodavne funkcije od strane Autonomne Pokrajine Vojvodine. Ovaj problem trebalo bi posmatrati samo u smislu nedostatka ovlašćenja Pokrajine da samostalno, na način na koji donosi Strategiju razvoja sporta, donosi i pravne propise koji će biti u službi njenog ostvarivanja.

12.2. POZITIVNO-PRAVNI PROPISI U OBLASTI SPORTA

Predstavljajući ukratko pravnu regulativu koja se tiče sporta, moguće ju je podeliti na propise koji:

1. DIREKTNO regulišu sport u celini ili njegove pojedine oblasti ili
2. one koji regulišu neku drugu materiju, ali rešavajući tu materiju INDIREKTNO se odnose i na neku oblast sporta.

• *Pravni propisi koji se DIREKTNO odnose na sport:*

Zakon o sportu („Službeni list RS“, br. 52/96, 101/05) predstavlja sistemski zakon kojim se reguliše oblast sporta. Postojeći Zakon o sportu donet je 1996. godine i on je na snazi i danas.

Dok ovo pišemo, novi Zakon o sportu se nalazi u fazi predloga i čeka da se nađe na dnevnom redu neke od narednih sednica Narodne Skupštine Republike Srbije.

Podzakonski akti koji pobliže regulišu pojedine oblasti iz Zakona o sportu:

- Pravilnik o nadzoru nad stručnim radom u oblasti sporta,
- Pravilnik o uslovima za obavljanje sportskih aktivnosti i delatnosti,
- Pravilnik o nomenklaturi sportskih zvanja i zanimanja,
- Pravilnik o bližim kriterijumima za utvrđivanje opšteg interesa u oblasti sporta, itd.

Drugi propisi koji uređuju određena pitanja iz oblasti sporta:

- Zakon o sprečavanju nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama
- Zakon o sprečavanju dopinga u sportu
- Uredba o nacionalnim priznanjima i nagradama za poseban doprinos razvoju i afirmaciji sporta

Pravni propisi koji se INDIREKTNO odnose na sport su:

- Zakon o igrama na sreću
- Set zakona o porezima (na imovinu, dobit preduzeća, prihod, dohodak)
- Zakon o turizmu, itd.

Ovi propisi, mada direktno ne regulišu pitanje sporta, u nekim svojim delovima, svaki u okviru svoje osnovne regulative, uređuju određena pitanja koja se tiču sporta (finansiranje sporta od prihoda ostvarenih od igara na sreću, poreske olakšice kod izdvajanja za sport) ili su po svojoj prirodi oblasti koje se direktno pravno uređuju u određenoj meri povezani sa sportom (turizam).

12.3. MESTO AP VOJVODINE U PRAVNOJ REGULATIVI VEZANOJ ZA OBLAST SPORTA

Postojeći Zakon o sportu iz 1996. godine nigde u svom tekstu ne pominje AP Vojvodinu kao posebnu teritorijalnu celinu. Tek su Zakonom o utvrđivanju određenih nadležnosti autonomne pokrajine ("Službeni glasnik RS", br. 6/2002), odnosno tzv. „Omnibus zakonom“, na AP Vojvodinu sa republičkog nivoa prenete neke nadležnosti i u oblasti sporta. Na ovaj način ostvaren je prvi korak u decentralizaciji vlasti u ovoj oblasti.

Članom 52. navedenog Zakona utvrđeno je da:

Autonomna pokrajina, preko svojih organa, u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast sporta:

- 1) *utvrđuje interes građana u oblasti sporta na teritoriji autonomne pokrajine i obezbeđuje sredstva za ostvarivanje tog interesa;*
- 2) *uređuje način utvrđivanja ispunjenosti uslova za obavljanje sportskih delatnosti organizacija u oblasti sporta sa teritorije autonomne pokrajine i utvrđuje ispunjenost tih uslova;*

- 3) uređuje bliže uslove za korišćenje javnih sportskih terena i utvrđuje ispunjenost uslova za njihovo korišćenje;
- 4) uređuje i vodi evidencije u oblasti sporta od značaja za pokrajinu;
- 5) utvrđuje ispunjenost uslova za organizovanje sportskih priredbi na teritoriji autonomne pokrajine;
- 6) utvrđuje objekte od interesa za autonomnu pokrajinu i merila za obezbeđivanje sredstava u budžetu autonomne pokrajine za njihovu izgradnju, opremanje i održavanje;
- 7) utvrđuje programe međunarodnih sportskih takmičenja od interesa za autonomnu pokrajinu;
- 8) imenuje i razrešava direktora, predsednika i članove upravnog i nadzornog odbora organizacija za obavljanje sportskih delatnosti čiji se programi, kojima se ostvaruje interes građana u oblasti sporta na teritoriji autonomne pokrajine, u celini ili pretežno finansiraju iz budžeta autonomne pokrajine;
- 9) osniva pokrajinski zavod za sport i utvrđuje uslove za njegov rad;
- 10) vrši upravni nadzor nad radom organizacija i pojedinaca u oblasti sporta sa teritorije autonomne pokrajine i nad primenom propisa kojima je uređena oblast sporta;
- 11) obavlja nadzor nad stručnim radom u oblasti sporta.

Pokrajinski sportski savez predlaže pokrajinskom organu uprave nadležnom za poslove sporta programe svojih članova kojima se ostvaruje interes građana iz stava 1. tačka 1) ovog člana.

Programi iz stava 2. ovog člana finansiraju se iz budžeta autonomne pokrajine.

Poslovi iz stava 1. tač. 2), 3), 5), 10) i 11) ovog člana vrše se kao povereni.

Šta je doneo „Omnibus Zakon“?

U periodu nakon demokratskih promena zatečeno je alarmantno stanje u sportu u Pokrajini:

- Finansiranja programa sportskih organizacija nije bilo sistemski rešeno pa je dobijanje budžetskih sredstava zavisilo isključivo od ličnih poznanstava i političke pripadnosti ljudi iz sporta sa ljudima iz vlasti. Zbog takve situacije većina sportskih saveza, odnosno klubova dovedena je na ivicu egzistencije što se normalno reflektovalo na izostanak vrhunskih rezultata.
- Sportski objekti u koje spadaju i fiskulturne sale pri vaspitno-obrazovnim ustanovama zatečeni su u katastrofalnom stanju. Usled višegodišnjeg neulaganja i neodržavanja kako objekata tako i sportske opreme i rekvizita, većina sportskih objekata izgubila su svoju osnovnu funkciju.

Donošenje pomenutog Zakona i nadležnosti koje je Pokrajina njime dobila, dovelo je do potrebe za osnivanjem posebnog Pokrajinskog organa uprave koji bi se bavio sportom. Skupština AP Vojvodine je na svojoj sednici od 12. marta 2002. godine usvojila izmene i dopune Odluke o pokrajinskoj upravi ("Sl. list APV", br. 3/02 i 21/02) kojom je ustanovljen novi Sekretarijat – **Pokrajinski sekretarijat za sport i omladinu**. Do tada, za oblast sporta bio je zadužen Pokrajinski sekretarijat za kulturu, obrazovanje i nauku.

Pokrajinski sekretarijat za sport i omladinu pokrenuo je mehanizam da bi se gore opisana situacija prevazišla, određivši kao svoje prioritete:

1. Sanaciju, adaptaciju i opremanje sportskih objekata pri školama, revitalizaciju školskog sporta i afirmacija školskih sportskih sekcija
2. Revitalizacija Sportskog saveza Vojvodine i obezbeđivanje uslova za razvoj vrhunskog i kvalitetnog sporta
3. Osnivanje Pokrajinskog zavoda za sport.

Suočen sa stalnim neskladom između obima nadležnosti i visine sredstava koja se obezbeđuju iz republičkog Budžeta za sport, Pokrajinski sekretarijat za sport i omladinu je od samog početka težio ostvarivanju svojih prioriteta. Sanirani su mnogi sportski objekti, uvedeno je sistemsko finansiranje vrhunskog sporta na čelu sa Sportskim savezom Vojvodine. Osnovan je Pokrajinski zavod za sport kao naučna i stručna ustanova te obezbeđena sredstva za njegovo funkcionisanje.

12.4. POKRAJINA I NOVI ZAKON O SPORTU

Šta bi trebalo da donese novi Zakon o sportu? O tome je teško govoriti, posebno što taj propis još nije usvojen u Narodnoj Skupštini. Da li će biti usvojen i u kojoj meri će predloženi tekst doživeti promene amandmanima, može se samo nagađati. Na ovom mestu značajno je pomenuti neke odredbe koje se tiču Pokrajine:

- Uočava se da su odredbe „Omnibus zakona“ inkorporirane u predlog Zakona o sportu gotovo u celosti. Na taj način odredbe Omnibus zakona prestaju da važe.
- Takođe, osim utvrđenih nadležnosti razgraničeni su i nivoi finansiranja između Republike, Pokrajine i Lokalne samouprave.

- Finansiranje izgradnje sportskih objekata u Vojvodini preneto je na pokrajinski nivo, što bi svakako predstavljalo osnov za povećanje iznosa budžetskih sredstava za ove namene. Pokrajina do sada u oblasti sporta nije imala predviđena budžetska sredstava za izgradnju novih sportskih objekata, nego samo za sanaciju, adaptaciju i opremanje postojećih.
- Novina je i to da je registracija sportskih organizacija decentralizovana do nivoa lokalne samouprave, a da će registraciju pokrajinskih granskih saveza vršiti Pokrajinski sekretarijat za sport i omladinu. U vezi sa tim, obaveza dostavljanja primerka rešenja o registraciji sportskih organizacija sa nivoa opština, pokrajinskom organu, omogućiće pravovremenu i celokupnu evidenciju svih sportskih organizacija u Pokrajini.
- Iako pomalo nejasno, utvrđena je i neka vrsta autonomije Pokrajine i lokalne samouprave u kategorizaciji sportova, sportista i sportskih stručnjaka. Nejasno je do kog nivoa seže ova autonomija, jer se mora polaziti od nacionalne kategorizacije.